

Bijlage 3: Exegese Micha 6:1-8

Exegetische aanwijzingen Micha 6:1-8

De profeet Micha

Micha is een tijdgenoot van Jesaja en zij geven Gods boodschap allebei door in de tijd van de Judese koningen Jotham (750-732 v.Chr.), Achaz (732-716 v.Chr.) en Hizkia (715-686 v.Chr.). Micha betekent 'Wie is als Jahweh?'. Dit is aan de ene kant een aanklacht tegen het volk, want ze dienen andere goden. Aan de andere kant is het ook de bron van hoop. Hij is uniek en geeft Israël hoop, omdat Jahweh een vergevend God is (Micha 7, 18-20). Micha spreekt zijn boodschap voornamelijk uit tegen Jeruzalem en Juda, hoewel hij in een enkele profetie zich ook richt tegen Samaria (Micha 1:6-7).

In de tijd dat Micha leeft, wordt het Assyrische rijk een grootmacht. De profeet heeft laten zien dat het oordeel over Samaria is gekomen en dat de Here nu op dezelfde manier zijn volk Juda aanspreekt. Er is voor hen nog een mogelijkheid om de dreiging af te wenden, namelijk in het doen wat van hen gevraagd is (Micha 6:8).

Micha profeteert over de misstanden op religieus en sociaal gebied en spreekt ook over God die redt en trouw blijft aan zijn verbond. De theologie van Micha is weer te geven in vier stellingen die op elkaar volgen en zo een cirkel vormen. (1) Jahwe regeert over Israël en over alle naties --> (2) Jahwe oordeelt de leiders van Israël die verantwoordelijk zijn voor zijn volk --> (3) Jahwe moet zijn volk straffen vanwege de volharding van hun zonde --> (4) Door zijn genade overwint Hij de zonde en hernieuwt het koningschap voor Israël en voor alle volken.

Genre

Micha 6 begint met een rechtszaak. Toch moet bij de uitleg van dit gedeelte voorkomen worden het beeld van een rechtszaak volledig uit te werken. Al te snel ontstaat dan het gevaar dat dingen ingevuld worden, die niet in de tekst staan. Micha maakt gebruik van diverse genres. Hij begint met een 'rechtszaak' maar eindigt uiteindelijk met verzoening.

Uitleg Micha 6:1-8

De aankondiging (vers 1-2)

De profeet moet gaan staan en aan de bergen en de

heuvels zijn stem laten horen. De profeet moet de bergen en de heuvels het rechtsgeding laten horen. Uiteindelijk blijkt het volk te worden aangesproken. In Micha 1 is er op eenzelfde manier sprake van een hele brede inzet om vervolgens te concentreren op het volk. In Micha 1 komt God naar beneden en spreekt de volken en de aarde aan en in vers 5 blijkt Israël aangesproken te worden.

In vers 2 worden de bergen en de onwrikbare fundamenten van de aarde opgeroepen als getuigen. Ze waren erbij toen God een verbond sloot met Israël. Net zoals in Deuteronomium 4:26 de hemel en de aarde als getuigen worden opgeroepen.

De aanklacht (vers 3)

In het volgende vers zou men een lijst van aanklachten verwachten tegen het volk, maar hier verandert de toon. God spreekt zijn volk aan met 'mijn volk'. Hierin klinkt liefde door voor het volk dat God zelf uitgekozen heeft. Hieruit blijkt ook Gods genade. Er volgt geen aanklacht, geen beschuldiging, maar een vraag naar het waarom van deze daden. Ze hebben God eigenlijk vermoed (Jesaja 43). God heeft zijn volk zoveel gegeven en zoveel voor hen gedaan. Dat zal ook blijken uit de volgende verzen.

Gods daden in de geschiedenis (vers 4-5)

In plaats van een aanklacht gaat God opnoemen wat Hij voor het volk gedaan heeft. Hoe Hij hen bevrijd heeft. God is met zijn redding naar hen toegekomen en heeft hen vrij gemaakt, maar het volk weigert ernaar te handelen. God wijst het volk op het verleden en wil hen daarmee bij zich terugbrengen. Dat wijzen op het verleden doet God door een aantal personen en plaatsnamen te noemen. In het noemen van die namen klinkt de hele geschiedenis van de uittocht, de woestijnreis en de intocht door.

- God zegt dat Hij degene is die het volk weggeleid heeft. Hij heeft hen bevrijd uit de slavernij. De Here is een God die mensen bevrijdt.
- Daarna worden Mozes, Aaron en Mirjam genoemd. Het gaat er niet zozeer om wat zij gedaan hebben, maar dat God hen aan het volk heeft gegeven. Het is opvallend dat Mirjam hier ook genoemd wordt. Het gaat hier vooral om de posities die ze hadden: Mozes de wet, Aaron de cultus en Mirjam de profetie. Ze worden opgeroepen om te gedenken.

De NBV vertaalt dit wat zwak met 'Ben je dan vergeten?'. Gedenken is in het Oude Testament niet alleen terugdenken aan wat God in het verleden heeft gedaan, maar het verleden wordt hierdoor actueel gemaakt en de huidige generatie deelt daardoor in Gods redding (herinnering is gelijk aan participatie).

- Door de geschiedenis van Bileam te noemen, maakt God duidelijk dat Hij de leiding heeft. Ook al willen andere volken het volk Israël kwaad doen. Deze geschiedenis staat in Numeri 22-24.
- Daarna verwijst God naar de plaatsnamen Sittim en Gilgal. Het herinnert aan de doortocht door de Jordaan. Sittim is de laatste rustplaats voordat ze het beloofde land intrekken (Numeri 25). Gilgal is de eerste plaats waar ze verblijven nadat ze het land binnengekomen zijn (Jozua 5). Opvallend is ook de geschiedenis die plaatsvindt bij deze plaatsen. Bij Sittim verbreekt het volk het verbond door te trouwen met Moabitische vrouwen en ook te offeren aan hun goden. Bij Gilgal vindt in feite een verbondsvernieuwing plaats.

Door aan de geschiedenis terug te denken leren ze de gerechtigheid (tzedeka) van de Heer kennen. Deze gerechtigheid betekent dat God zijn volk redt. God laat zijn gerechtigheid zien door het verbond in stand te houden (Psalm 111,3-5-9). Wat een contrast met de houding van het volk. Dus terugdenkend aan de vraag in vers 3 wat God het volk heeft misdaan, blijkt dat Hij hen heeft gered.

Herstel (vers 6-7)

Vanaf vers 6 spreekt het volk als collectief in de eerste persoon. Het volk wil kijken of er een mogelijkheid is op herstel. Er is in de verzen 6-7 sprake van een opbouw.

Er wordt begonnen met brandoffers. Mogelijk herstelt dat de relatie. Een eenjarig kalf was al een 'bijzonder' offer, omdat een brandoffer ook gebracht kon worden door een vogel te offeren. Het volk beseft dat dit offer van grote kwaliteit niet voldoende is.

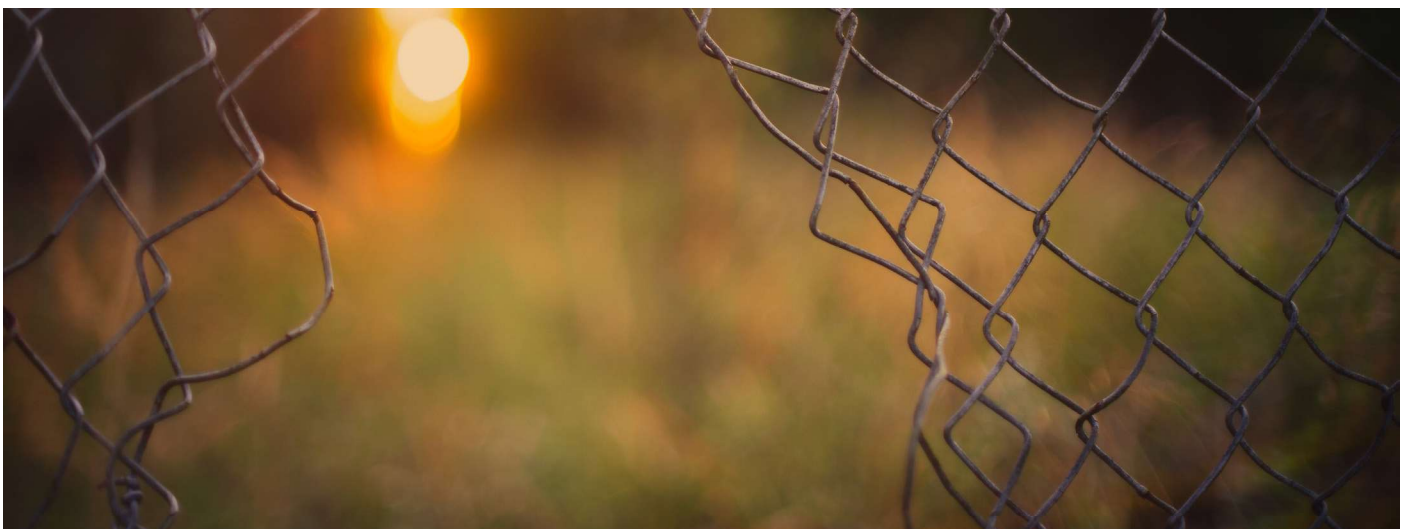
Daarom overtreffen ze zichzelf. Ze zoeken een offer van grote hoeveelheid. Ze spreken over duizenden rammen of olie stromend in tienduizend beken. Door het gebruik van een veelvoud van tien (duizend en tienduizend) ontstaat er een climax.

Uiteindelijk wordt er een ultiem offer voorgesteld. Het offeren van je eerstgeborene voor de zonde. De term voor zonde, duidt niet op het overtreden van wat regels, maar op gedrag dat de relatie aantast. Het is het verbreken van het verbond. Maar God maakt duidelijk dat grote hoeveelheden overtredingen niet kunnen worden weggepoetst door grote hoeveelheden offers. Ook in Psalm 24 is te lezen dat het naderen tot God gepaard moet gaan met zuiverheid en recht.

Leven in Gods vrijheid (vers 8)

In vers 8 spreekt God weer (door Micha). In de verzen 6-7 probeert de mens God te zoeken en tevreden te stellen. De mens wil daar 'onder' de grote God blijven. Hier blijkt dat God naar de mens komt en hem bekend maakt hoe hij moet leven. Goed betekent hier wat goed is voor de mens in zijn samenleven met anderen en voor zijn verhouding met God.

Vervolgens worden er drie dingen genoemd wat God bekendgemaakt heeft. Het gaat om recht (misjpat). Dit is het handelen van de mens waardoor hij anderen tot hun recht laat komen. Verder gaat het om trouw te betrachten (chesed). Dit is ook te vertalen met solidariteit. Het derde dat is 'nederig de weg te ...

gaan van je God'. Je kunt dit ook vertalen met 'ootmoedig te wandelen met uw God' (HSV). Niet zoeken naar een God in de hoge die tevredengesteld moet worden, maar gaan in Zijn spoor. Gaan met Hem. Leven vanuit de relatie met Hem.

Zo blijkt dat het in vers 8 niet gaat om iets dat de mens moet doen om iets te verdienen. Het gaat niet om een moeten, maar vers 8 komt voort uit het evangelie van Gods trouw en redding. 'Het goede dat van ons gevraagd wordt, is een bevestiging van het goede dat Hij voor ons gedaan heeft' (van der Woude).

Offercultus in de profetenboeken

Het is een vaker terugkerend thema in de profetenboeken dat de profeten kritisch zijn over het offeren. Het gaat dan niet zozeer om het offeren zelf, maar de schijnzekerheid die het offer krijgt vanwege een verkeerd begrip of verkeerde gebruiken. Waar de profeten tegen strijden is het heidendom in de cultus van Israël. Het volk denkt er op los te kunnen leven als ze de offers brengen. Dat ze daarmee God wel tevreden kunnen houden (heidense inmenging). Echter, het gaat om het herstel van de relatie. Het is niet een uit het heidendom overgenomen gebruik en het heeft niet als doel de goden te bedaren. God geeft het in zijn genade. Het is de weg tot verzoening. Een cultus zonder overgave, zonder een leven in gerechtigheid en liefde is zinloos. Ze strijden voor een cultus waarin gerechtigheid en recht wordt beoefend.

Relevante Bijbelgedeelten

Zie hiervoor ook de verwijzingen in de exegetische

Romeinen 3:9-26 - Rechtvaardig voor God door het geloof in Jezus Christus

Romeinen 8:15 - Geen slaven, maar vrij

Efeziërs 2:8-9 - Gered door het geschenk van Gods genade

